

Kirsebærmøll - overvåking og skade

Med midler fra NLR Grønstsatsing ble det arbeidet med kirsebærmøll i tre enheter i 2022. Målet var å dokumentere sammenhengen mellom skade av kirsebærmøll på våren og fangst i feller på sommeren. I prosjektet var det også lagt inn en samling ute i felt. Slike samlinger kompetansebyggende, og de fører til mer enhetlig rådgiving på tvers av enheter.

Stine Huseby

Rådgjevar

Sigrid Flatland

Rådgjevar

Anne Vintland

Avdelingsleder/Rådgiver

Gaute Myren

Avdelingsleder/Rådgiver

Om kirsebærmøll

Kirsebærmøll gjør skade på søt- og surkirsebær ved å ødelegge blomstene. Eggene klekker på stadiet svellende knopp, og en liten gulhvit larve kryper inn i blomsterknoppene. Larven kan bli opptil 10 mm lang. Når blomstene åpner seg kan man se ekskrementer etter larven, og kanskje også larven selv. Kronbladene ser ofte litt rufsete ut, og hvis man åpner blomstene er det gnagskade på fruktknuten.

Larvene gnager på bladene før de folder seg ut, og gnagskaden vises typisk som symmetriske hull på hver side av bladets midtnerve.

Når larvene er klar til å forpuppe seg, slipper de seg ned på bakken. De har et puppestadium i jorda på rundt to uker. I slutten av juni kommer den voksne møllen ut, og flyr i feltet fram til slutten av august. Det er utviklet feromoner (lukkestoff) som kan brukes i feller. Disse har vært brukt i mange år i Norge. Utfordringen med fellene er at fellefangst ikke ser ut til å være en god indikasjon på skade i feltet. Det kan være ganske stor fangst i fellene uten at man ser skade av betydning i blomsten.

I fruktdistriktene er kirsebærmøll en ganske utbredt art. Den har likevel ikke vært regnet som et

skadeinsekt som gir store avlingstap, selv om den enkelte år har gjort betydelig skade i deler av felt. Med bortfall av flere plantevernmidler de siste årene kan det derimot hende at kirsebærmøll kan bli et større problem framover. Kirsebærmøll er vanskelig å bekjempe kjemisk fordi den lever mesteparten av livet som larve inni blomstene, og man ønsker ikke å bruke insektmidler under blomstring. Det eneste tillatte tiltaket nå er å bruke en blanding av olje og såpe på våren, for å kvele eggene rett før klekking.

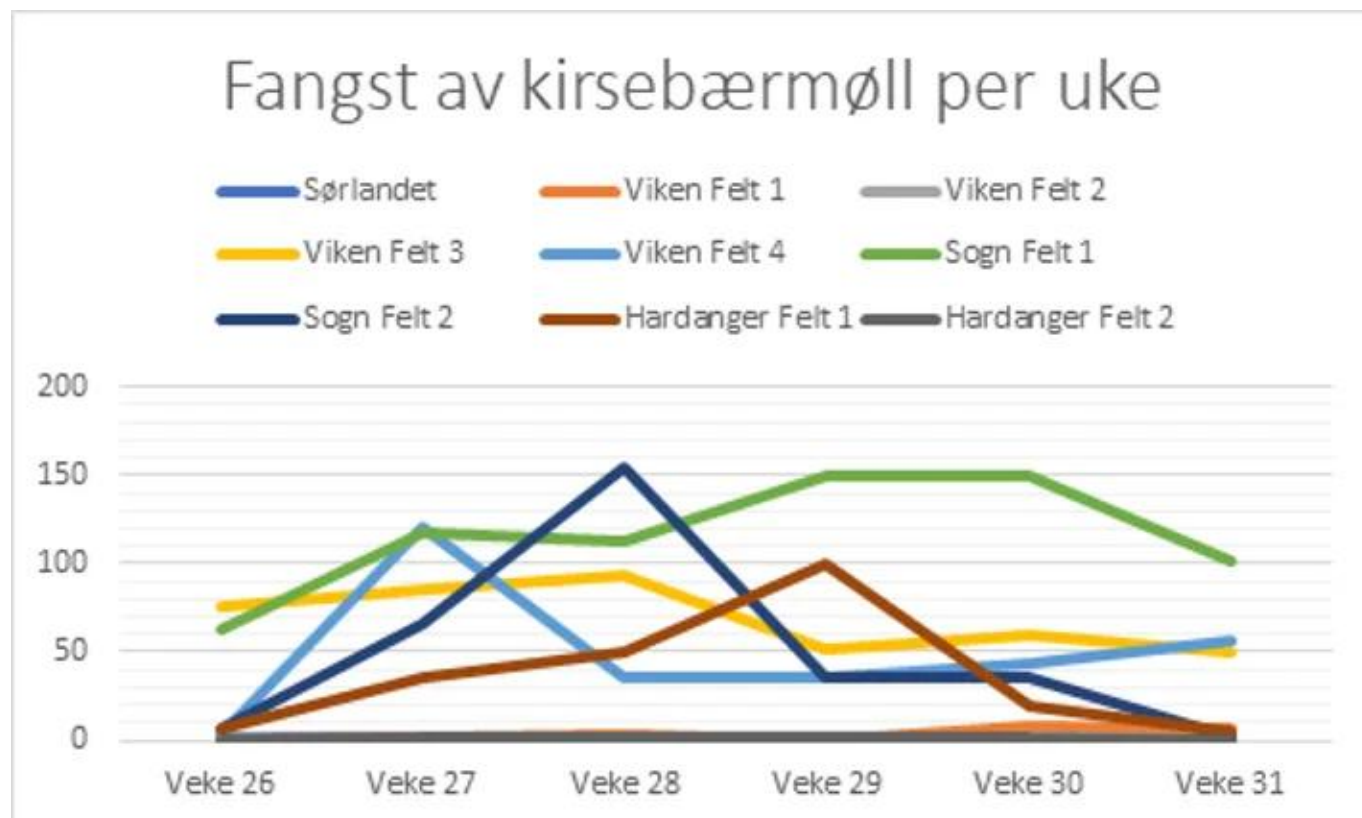
I selvbestøvende sorter, og med greit vær under blomstring, vil skaden av kirsebærmøll stort sett utgjøre en grei tynning. Men i de sortene som krever krysspollinering, og dermed optimale forhold under blomstring, kan et angrep av kirsebærmøll få ganske stor betydning for avlingen.

Arbeid gjort i prosjektet

Prosjektet var et samarbeidsprosjekt mellom morellrådgivere i NLR. Målet var å bli sikre på å identifisere skade av kirsebærmøll, lage en mal for hvordan man registrerer skade i et felt, og se på sammenhengen mellom skaden funnet under blomstring, og antall møll som går i feromonfeller på sommeren.

I tiden rundt blomstring møttes fire rådgivere i Lærdal for å se på skaden fra larver, i felt med både mye og lite skade. Det ble laget en prosedyre for å anslå prosent skadde blomster, ved å undersøke 10 greiner i hvert felt. Dette ble deretter utført i enhetene Agder, Viken og Vest. Der det var mulig ble det gjort registreringer i felt med ulik grad av skade. Det ble også hengt opp feromonfeller i disse feltene, som ble sjekket og talt opp en gang i uken.

Resultat

Sogn felt 1	695	35 %
Hardanger felt 1	221	3,5 %
Sørlandet	9	3 %
Viken felt 2	1	-
Viken felt 4 surkirsebær	296	0 %

Konklusjon

Registreringene som ble gjort i prosjektet støtter vårt tidligere inntrykk av at det ikke er direkte sammenheng mellom fangst i feromonfeller og antall skadde blomster. For å vite om kirsebærmøll er årsak til lav avling i et felt er det helt nødvendig å gjøre registreringer under blomstring. Fangsttallene i enkelte felt var over skadeterskelen som blir oppgitt i enkelte kilder (50 stk. per felle), så skaden er mindre enn man skulle forvente i de fleste feltene. Det kan også se ut som at kirsebærmøll gjør mindre skade i surkirsebær, selv om den er til stede i stort antall.

Ettersom 2022 var siste år for bruk av plantevernmiddelet Steward mot sommerfugllarver, blir det viktig å følge opp morellfelt og se om problemet forverres. Eller om vi klarer å holde det i sjakk med bruk av olje før blomstring.

Dette Grøntsatsings-prosjektet har gitt rådgivere fra tre enheter mulighet til å møtes ute i felt for å diskutere skadesymptom og metode for registrering. Dette er svært viktig for å kunne sammenligne resultat mellom områdene. Slike treff gir også kompetanseheving på andre områder, fordi flere tema blir diskutert når man først møtes. Å starte et prosjekt med et treff i hagen gjør at vi blir samkjørte, registreringene blir bedre og prosjektarbeidet går lettere fordi vi alle snakker om det samme. Vi håper å fortsette å bruke Grøntsatsings-midler til denne type prosjekter.